

NIKIKA

Publicație trimestrială a protopopiatului de Criuleni și Dubăsari

Anul VIII, Nr. 2, 2012

Apare cu binecuvântarea Înalț Prea Sfințitului Vladimir, Mitropolitul Chișinăului și al întregii Moldove

SFÂNTUL MARE MUCENIC ȘI TĂMĂDUITOR PANTELIMON

În vremea împăratului păgân Maximian, în cetatea Nicomidiei trăia Evstorghie, om de neam bun, cinstit și bogat, împreună cu soția sa, Euvula. Era o familie ca multe altele din vremea aceea: Evstorghie era păgân, iar Euvula, creștină. Însoțiți cu trupul, cei doi erau despărțiți cu duhul. Dar în familie era pace și înțelegere prin grija lui Dumnezeu, Care citește în sufletele oamenilor și are planul Său.

La vremea sorocită, femeia a născut prunc, pe care l-au numit Pantoleon, nume ce se tâlcuiește „puternic ca un leu”. Maica sa îi deslușea, atât cât cuprindea înțelegerea lui, învățătura adevăratului Dumnezeu, povățuindu-l să se închine și să se roage și spunându-i tot felul de istorioare despre îngeri și sfinți, despre Pruncul Iisus, despre bine și rău, despre frumusețea lumii zidite de Dumnezeu.

Împlinind suma de fapte bune ce avea de făcut, Euvula s-a mutat la Dumnezeu, lăsându-și copilul orfan la o vârstă fragedă.

Fiind bogat și înțelept, deși păgân, Evstorghie și-a dat băiatul la învățătură. După obiceiul vremii, l-a dat la învățătura gramaticii și apoi a filosofiei. Apoi tatăl său l-a dat în ucenicie pe lângă un doctor renumit, ca să se deprindă cu acel meșteșug. Fiind isteț și muncitor, Pantoleon a învățat repede, întrecând pe cei de o vârstă cu el și devenind la fel de bun ca și maestrul său, doctorul Eufrosin.

Pentru că Eufrosin era doctorul palatului și mergea foarte des acolo, luându-și și ucenicii, toată lumea a băgat de seamă frumusețea, bunele purtări, înțelepciunea și meșteșugul lui Pantoleon. Și împăratul i-a cerut lui Eufrosin să-și dea silința a-l învăța pe Pantoleon toată știința sa, căci îl voia ca doctor al său, care să-l însoțească tot timpul.

În cetatea Nicomidiei trăia în ascuns, din cauza prigonirii, un preot foarte bătrân și învățat, numit Ermolae. Acest preot aduna în casa sa puținii creștini care aveau curajul să vină. Petreceau minunate clipe împreună, căci înțeleptul Ermolae le deslușea lor cuvântul Scripturii și-i învăța dreapta credință.

În drumul său spre palatul împărătesc, Pantoleon trecea pe lângă căsuța înțeleptului Ermolae, care, văzându-l, a cunoscut că nu e un păgân oarecare și că Domnul are planuri mari cu dânsul. Deci într-o zi i-a ieșit înainte, l-a poftit în căsicioara lui și l-a întrebat de neam, de părinți, de credință și de viața lui. Pantoleon i-a povestit de maica sa creștină, plecată de tânără la Domnul, și despre tatăl său, om bun și înțelept, dar închinător la idoli.

- Dar tu, fiule, de ce credință ești? l-a iscodit Ermolae.

- Mama, cât a trăit, m-a învățat credința creștină. După moartea ei, tata m-a luat la templu cu el, să aducem jertfe idolilor, cărora el se închină.

- Dar profesorul tău ce te învață?

- Înțeleptul Eufrosin îmi dezvăluie învățătura lui Esculap, Hipocrat și Galenus. El spune că atunci când voi învăța toată știința acestor înțelepți voi putea tămădui mai bine pe cei suferinzi.

- Crede-mă, fiule, că tot meșteșugul lui Eufrosin puțin poate să ajute celor în nevoie; asemenea și zeii tatălui tău, ai împăratului și ai tuturor elinilor. Unul este Iisus Hristos, Dumnezeu adevărat și Atotputernic, în Care de vei crede, numai prin chemarea cinstitului Lui Nume vei putea tămădui toate bolile.

Și bătrânul a început să-i povestească faptele și minunile Mântuitorului.

- El mângâie pe cei mâhniți, tămăduiește pe cei bolnavi și izbăvește de primejdii a încheiat Ermolae.

Mult s-a gândit Pantoleon la vorbele bătrânului și a început să treacă adesea pe la casa acestuia, pentru a se îndulci cu bunele lui povești. Iar bătrânul îl călăuzea în cunoașterea adevăratului Dumnezeu.

Odată, pe când mergea în cetate să vadă un prunc mușcat de o viperă, care încă stătea lângă el, la început s-a temut și a vrut să plece într-ale sale. Apoi și-a spus în sine: „Acum e momentul să văd adevărul spuselor lui Ermolae”. Și, împreună și mâinile și ridicând ochii spre cer, a spus din tot sufletul:

- Doamne Iisus Hristoase, măcar că nu-s vrednic a Te chema, arată-ți puterea și fă să învie pruncul acesta nevino-vat și să moară lighioana.

Pe dată pruncul s-a sculat ca din somn, iar vipera a murit. Această minune a desăvârșit credința în Dumnezeu a lui Pantoleon, care și-a ridicat ochii trupești și sufletești spre cer

și a mulțumit Domnului că l-a scos la lumină.

Apoi, alergând la bătrânul Ermolae, i-a căzut la picioare, cerând Sfântul Botez.

- Dar ce s-a întâmplat, fiule? a întrebat bătrânul.

- Domnul s-a îndurat de mine și mi-a dat semn, a zis Pantoleon și i-a povestit de-a fir-a-păr minunea.

- Hai să-mi arăți vipera, a spus Ermolae. Încredințându-se că tânărul n-avusese o vedenie, cuviosul a mulțumit lui Dumnezeu pentru această minune și, întorcându-se amândoi la căsuță, l-a botezat pe Pantoleon în numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh. După primirea Sfântului Botez, tânărul a petrecut cu Ermolae șapte zile încheiate, sorbind cu nesaț dumnezeieștile învățăminte. Când s-a întors acasă a opta zi, tatăl său l-a întrebat, ca orice părinte:

- Fiule, unde ai zăbovit fără a-mi da de veste, căci tare îngrijorat am fost pentru tine?

- Am stat la căpătâiul unui bolnav șapte zile, până s-a făcut sănătos.

Așa a răspuns Pantoleon, gândindu-se la tămăduirea propriului suflet. Apoi, când Eufrosin, la rândul său, l-a certat pentru lipsa lui de șapte zile, gândindu-se la Sfântul Botez ce primise, a răspuns:

- Tatăl meu, cumpărând o moșie de mare preț, m-a trimis acolo.

Iubindu-și mult tatăl și purtând în suflet comoara drepte credințe, Pantoleon se gândea și se socotea cum ar face să întoarcă pe acesta cu fața spre lumină. Așa că a început a-i spune pildele și a-i iscodi despre zei:

- Tată, de ce zeii rămân așa cum au fost făcuți de la început, unii șezând, fără să se scoale niciodată?

- Fiule, nu știi să-ți răspund la așa întrebare.

Cu astfel de întrebări, Pantoleon a tot iscodit îndelung pe tatăl său, făcându-l a se îndoii de zei și de puterea lor. Acum nu le mai aducea jertfe și nu li se mai închina în toate zilele. Aceasta l-a bucurat foarte pe fiu, care a prins nădejde că va sosi ziua când și tatăl său se va umple de lumina drepte credințe.

Într-o zi a venit la Pantoleon un orb, care i-a grăit așa:

- Mă rog ție, miluiește-mă pe mine, care nu văd lumina soarelui. Am fost la toți doctorii din cetate și mi-au luat și ultima zărire, împreună cu toată averea mea.

- Dacă ai dat toată averea la doctori, mie de te voi tămădui, ce-ai să-mi mai dai? a glumit Pantoleon.

- Cea de pe urmă rămășiță a ta va fi, de mă vei tămădui!

- Vederea ți-o va da Dumnezeu cel adevărat, iar ce-mi făgăduiești mie acum să-mi împarți la săraci.

Evstorghie, tatăl lui Pantoleon, om așezat și tată grijuliu, auzind acestea, i-a spus:

- Fiule, nu promite ce nu poți face, că te faci de râs. Oare poți tu mai mult decât doctorii cei mari?

- Acei doctori n-au știut ce doctorie să pună și între dascălul meu și al lor e o mare deosebire.

- Eu am auzit că și maestrul Eufrosin a încercat să-l vindece, și nimic n-a sporit.

- Așteaptă puțin, tată, și vei putea vedea puterea doctoriei mele.

Zicând acestea, a pus degetele pe ochii orbului și cu glas tare i-a poruncit:

- În numele Domnului meu Iisus Hristos, Care a luminat pe cei orbi, caută și vezi!

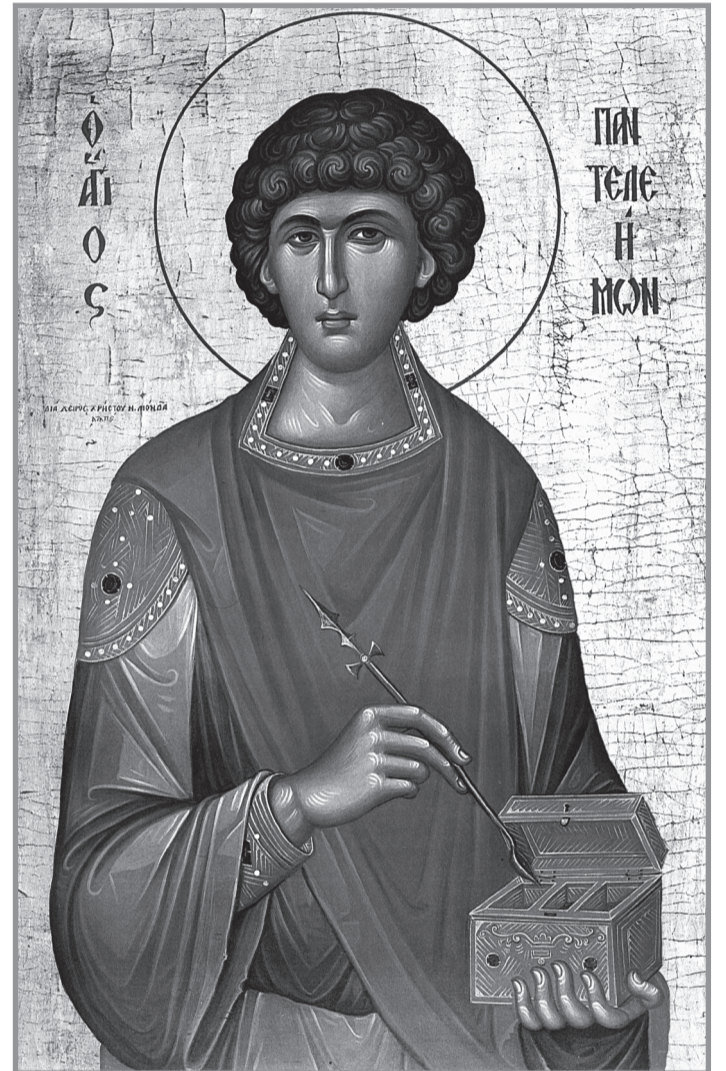
Și ochii orbului s-au deschis și orbul a văzut.

Minunea aceasta a făcut pe Evstorghie să creadă în Dumnezeu și, împreună cu orbul tămăduit, să se boteze.

La scurtă vreme, Dumnezeu a chemat pe Evstorghie la Sine. Pantoleon, rămânând stăpân al averii părintești, a dăruit libertate robilor și roabelor, dându-le multe daruri. Apoi averea sa a împărțit-o săracilor, văduvelor, suferinzilor.

Cerceta temnițele și-i tămăduia pe cei aflați acolo, aducându-le și cele de trebuință. Și nu lecuia cu doctoriile, cât lecuia cu chemarea numelui lui Dumnezeu.

Atunci oamenii au început a nu-l mai chema Pantoleon, ci Pantelimon, adică „cel milostiv”. Puzderie de popor venea la dânsul, lăsând ceilalți doctori fără lucru. Aceasta a stârnit multă ură și vrajbă. Doctorii au mers la împărat să-i spună că doctorul său personal tămăduia hoții, criminalii și dușmanii or-

dinii, prin temnițele cetății, și drept mărturie au adus pe fostul orb, vindecat de Pantelimon.

Împăratul l-a tot cercetat și, printre altele, l-a întrebat cum i-a redat vederea și ce doctorie a folosit. Iar orbul i-a spus:

- A chemat numele lui Hristos, s-a atins de ochii mei și am văzut.

- Tu cine socotești că a făcut aceasta, Hristos sau zeii? l-a întrebat cu viclenie împăratul.

- Împărate, doctorii nu mi-au luat numai averea, ci și ultima rază de vedere, lăsându-mă orb cu desăvârșire. Iar Pantelimon, chemând numele lui Hristos, m-a făcut să văd. Socotește singur care doctor este mai bun și adevărat: Esculap, cu zeii lui, sau Hristos?

- Sărmane om, nu te lăsa înșelat, de bună seamă zeii ți-au luat și ți-au redat vederea, pentru pricina nu mai de ei știute! a spus împăratul.

- O, împărate, se vede că ești nebun să crezi că zeii mi-au redat vederea. Tu, împărate, nu vrei să vezi adevărul. Hristos mi-a dat lumina.

Mâniindu-se rău, împăratul a poruncit să i se taie capul pentru această necuviință. Pantelimon i-a răscumpărat corpul de la călăi și l-a îngropat lângă tatăl său. După aceasta, împăratul a poruncit să fie adus Pantelimon.

- Pantoleon, nu sunt bune cele ce am auzit despre tine. Spun unii că defăimezi pe ucenicii lui Esculap și hulești pe zeii noștri, preamărind pe Iisus Hristos. Dar eu nu cred ce se spune despre tine, căci gura lumii e slobodă. De aceea, pentru a potoli clevetirea răuvoitorilor, se cade ca înaintea tuturor să aduci jertfa zeilor.

- O, împărate, se cade să credem faptele, iar nu vorbele. Iată faptele lui Dumnezeu: a făcut cerul și pământul, necuvântătoarele și omul, ziua și noaptea cu luminătorii lor, a înviat morții, a curățat pe leproși și pe slăbănogi i-a pus să umble. Deci poruncește să aducă un suferind fără nădejde de vindecare și pe toți ucenicii lui Esculap. Ei să cheme pe zeii lor, iar eu voi chema pe Domnul. Și care va tămădui pe bolnav, acela este Dumnezeu adevărat și Atotputernic.

Împăratului i-a plăcut acest sfat. A poruncit să fie chemați toți doctorii și să fie adus un bolnav. Au adus un om ce nu se putea mișca și sta nesimțitor ca un lemn de mulți ani, fiind paralizat.

ADUNAREA ORDINARĂ A PREOȚILOR DIN PROTOPOPIATUL DE CRIULENI ȘI DUBĂSARI

Adunarea ordinară a preoților din protopopiatul de Criuleni și Dubăsari a avut loc pe data de 15 iunie 2012 în biserica cu hramul „Înălțarea Domnului” din s. Rîșcova, r. Criuleni.

La început a fost oficiată slujba Sf. Liturghii de către părintele paroh prot. Teodor Spătaru, părintele protopop prot. mitr. Teodor Pelin împreună cu preoții din circumscripție. A urmat, ca de obicei,

mărturisirea preoților de către părintele duhovnic prot. Ioan Turuta.

În cadrul adunării s-au discutat următoarele: pregătirea istoriei din satele Cruglic, Ohrincea, Pîrîta și Doroțcaia; organizarea ediției a 8-a a festivalului ortodox cu genericul „Un trandafir, o lumânare pentru Sfântul Ștefan cel Mare”, care va avea loc pe data de 2 iulie în s. Măgdăcești, r. Criuleni, începutul ora 12.00; s-a citit și analizat Legea cu privire la asigurarea egalității adoptată de Parlamentul Republicii Moldova; s-a făcut cunoștință cu deciziile adunării Eparhiei de Centru, convocată la 31 mai 2012; diverse probleme din activitatea pastorală și modalități de soluționare a lor.

Adunarea s-a încheiat cu o agapă frățească pregătită cu multă dragoste de creștinii satului Rîșcova.

CU DRAGOSTE ȘI CREDINȚĂ ÎN PELERINAJ LA MĂNĂSTIRI

Fiecare popor își are locurile sale sfinte, pe care le consideră drept o datorie morală de a le vizita măcar o dată în viață. La noi în Moldova locurile cele mai sfinte sunt mănăstirile, unde își ridică rugăciunile zilnice zecile de călugări și călugărițe. De aceea este bine ca fiecare dintre noi să facă un pelerinaj la aceste mănăstiri, să aprindă o lumânare, să facă niște donații pentru susținerea financiară a locașurilor.

Cu acest scop la 25 mai a.c., în satul Dubăsarii Vechi, grație străduinței preotesei Maria, a fost organizat un

pelerinaj la mănăstirile: Căpriana, Frumoasa, Răciula, Hîrbovăț și Hîrjauca. Călătoria a fost destinată, în mod special, elevilor de la liceu, unde se studiază religia și enoriașilor care frecventează lecțiile duminicale de catehizare de la biserică. Pelerinajul a fost însoțit de rugăciune, la toate mănăstirile ni s-a povestit istoria lor, la Răciula chiar, am fost serviți cu un prinz cald. Seara cu toții ne-am întors spre casă îmbogățiți duhovnicește și plin de speranță că toate mănăstirile din Moldova vor ajunge acel timp când se vor bucura de cea mai prospera înflorire spirituală și materială.

NUMIRI ȘI DESTITUIRI

Din data de 25.05.2012 prot. Ioan Ioniță este eliberat din funcția de paroh al bisericii cu hramul „Adormirea Maicii Domnului” din s. Hrușevo, r. Criuleni conform cererii depuse. În această funcție a fost numit preotul Rustic Grecu.

RECUNOȘTINȚĂ PENTRU BINEFĂCĂTORII BISERICII ORTODOXE DIN MOLDOVA

În dimineața zilei de 31 mai a.c. Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Vladimir a primit la reședința mitropolitană pe domnul Mihai Daraban, vicepreședinte al Camerei de Comerț, Industrie, Navigație și Agricultură a României, pe care l-a decorat cu Ordinul „Cuv. Paisie Velicovski” gr. II pentru ctitoria bisericii cu hramul „Sf. Arh. Mihail” din s. Dubăsarii Vechi, r. Criuleni.

Întâistătătorul a mulțumit domnului Daraban pentru frumosul său gest

creștinesc și pentru bunăvoința sa de a contribui la înfrumusețarea sfintelor lăcașe de pe malul stâng al Prutului.

La rândul său, domnul Mihai Daraban a mulțumit Mitropolitului Vladimir pentru înalta distincție oferită, declarându-se încântat de ospitalitatea și credința profundă a creștinilor din Republica Moldova și manifestându-și speranța unei îndelungate și fructuoase colaborări.

ÎNTÂLNIRI CU ELEVII DIN PROTOPOPIATUL CRIULENI ȘI DUBĂSARI

Ziua de 8 mai, cea de a doua din cadrul Săptămânii Tineretului Ortodox, a fost marcată de mai multe vizite efectuate de slujitorii Bisericii în instituțiile preuniversitare de învățământ, printre care și cele întreprinse de către Prot. Mitr. Nicolae Ciobanu în școlile din satele Cruglic, Izbîște, Ohrincea și Marcăuți.

În cadrul acestor întâlniri părintele Nicolae a discutat cu elevii și profesorii despre principiile ortodoxe de viață și efectul benefic ale acestora asupra relațiilor interumane și a armoniei sociale.

În acest context Prot. Nicolae Ciobanu i-a îndemnat pe cei prezenți să-și călăuzească pașii vieții după învățătura Evangheliei pentru a avea o viață liniștită și împlinită pe pământ.

Fiecare participant la întrunire a primit cruciulițe, cărți de rugăciuni și iconițe spre întărire sufletească și spre aducere aminte a acestor întâlniri ziditoare de suflet.

Din istoria bisericilor din protopopiat

Biserica din satul Holercani

Din cele mai vechi mărturii aflăm în otcina Horelcani, care aparținea mănăstirii Sfântului Sava din Iași, exista o biserică din lemn cu hramul în cinstea Sfinților Arhistratigi.

Către 1813 ea a ajuns într-o stare deplorabilă, fapt care a și fost fixat în scris în unul din documentele bisericești:

“Ocolul Nistrului de Sus - Horelcani - biserică Sfinților Arhistratigi - din lemn, în starea nesatisfăcătoare, nu este înzestrată pe deplin cu toate cele necesare pentru cult”.

De aceea a și apărut necesitatea construirii în localitate a unei noi biserici.

Prima biserică din piatră la Holercani a fost construită în 1817, fapt confirmat de documente:

“Biserica Sfântului Arhistratig Mihail din satul Holercani, care aparținea mănăstirii Sfântului Sava din Iași, a fost construită în 1817 datorită străduințelor negustorului Zoiță Condinerul. Edificiul este din piatră, acoperișul este din șindrilă. Clopotnița este separată de edificiul bisericii, constituind patru piloni de lemn cu acoperiș, de asemenea, cu șindrilă”.

În 1866 edificiului bisericii Sfântului Arhanghel Mihail i-a fost adăugată o clopotniță din piatră.

În acea vreme localitatea Holercani intra în lista moșiilor care aparțineau mănăstirii Sfântului Mormânt din Ierusalim. Acest document intitulat *“Lista bisericilor construite și reconstruite din localitățile din Basarabia ce aparțineau mănăstirii Sfântului Mormânt din Ierusalim”* a fost alcătuit de Administratorul acestor moșii, protosinghelul (arhimandritul) Nicodim:

“În satul Holercani în 1866, biserică veche a fost reconstruită, i s-a adăugat o clopotniță nouă, a fost vopsită în interior și exterior, a fost instalat un iconostas nou și icoane, a fost înzestrată cu vase liturgice și alte obiecte de cult, și depus în total 2200 ruble de argint”.

Dintr-o scrisoare a protosinghelului Nicodim din 22 februarie 1866 aflăm cine anume s-a ocupat de lucrările de construcție:

“În localitatea Holercani pentru reconstrucția bisericii și edificarea unei clopotnițe din piatră merge antreprenorul Feodosie Drtoplev...”.

În anul 1895 în satul Holercani a fost construită o nouă biserică din piatră, care a ajuns până în zilele noastre, având peste o sută de ani.

“Biserica din satul Holercani a fost construită în 1895 datorită străduinței locuitorilor și a unei sume de bani

dată din fondul veniturilor moșiilor mănăstirilor închinată. - Edificiul este din piatră acoperit cu tablă metalică, unită cu clopotnița, tot din piatră. - Curtea este îngrădită cu gard din piatră, iar în curte este construită o casă parohială acoperită cu tablă metalică. Temelia bisericii este din piatră. - Hramul bisericii este în cinstea Sfântului Nicolae, făcătorul de minuni. Ziua hramului se sărbătorește la 9 mai”.

Putem presupune că biserica a fost construită după proiectul arhitectului Mihail Stepanovici Seroșinschi, care la acea vreme ocupa funcția de Arhitect eparhial și care a proiectat mai multe biserici din Basarabia, în județul Orhei, în special. Dar, dovezi documentare directe despre acest fapt, cu părere de rău nu avem.

După toată probabilitatea, cea mai capitală reparație în biserica din Holercani a fost efectuată în anul 1913, când a fost demontată bolta cruciformă din piatră și a fost făcută prin peretele clopotniței o ușă pentru a ajunge în castru nou construit, când a fost schimbată o podea nouă, au fost instalate gratii metalice la ferestre, au fost așezate pavele în jurul bisericii, au fost aurite crucile etc.

Reparația a fost efectuată de antreprenorul Efimii Prohorencu sub supravegherea arhitectului M.S. Seroșinschi, care a făcută o estimare detaliată a cheltuielilor de reparație a edificiului bisericii. În total pentru reparație s-au cheltuit 4200 ruble.

Trebuie menționat că dacă bisericile precedente din Holercani (cea de lemn și cea din piatră, 1817) au avut hramul în cinstea Sfântului Arhanghel Mihail, atunci cea nouă construită în 1895 a fost târnosită în cinstea Sfântului Ierarh Nicolae, făcătorul de minuni.

Preoții

Din 1843 la Holercani a slujit preotul Zaharia Sandulescu, născut în 1813 în Holercani, fiu de dascăl (tata - Sofronie Sandulescu), la Seminar nu a învățat. La 6 octombrie 1837 a fost numit pălămar la biserica din Suslenii de Sus, județul Orhei; la 17 februarie 1843 arhiepiscopul Dimitrie Sulima l-a hirotonit în treapta de preot pe seama bisericii din Holercani; la 26 martie 1853 a fost decorat cu dreptul de a purta năbedrenic, în 1858 a primit cruce pectorală în amintirea războiului din 1853-1856; în 1874 a primit binecuvântarea Sfântului Sinod. A slujit la Holercani cel puțin până în 1877.

În anii 1891-1909 a slujit preotul Nicolae (Nicon) Iacov, născut în 1869 în Onițcani, fiu de preot (tata - Gheorghe Iacov), a absolvit Seminarul teologic din Chișinău. La 8 octombrie 1891 a fost hirotonit în treapta de diacon, la 17 octombrie 1891 a fost hirotonit în treapta de preot pe seama bisericii din Holercani, la 4 august 1909 a fost transferat la biserica din Onițcani.

Din 1909 a slujit preotul Matei Nicov, născut în 1885 în Verejeni, fiu de cântăreț bisericesc (tata - Porfirii Nicov), a absolvit Seminarul teologic din Chișinău. La 9 noiembrie

1908 a fost hirotonit în treapta de diacon, la 16 noiembrie 1908 a fost hirotonit în treapta de preot pe seama bisericii din Onițcani, la 4 august 1909 a fost transferat la biserica din Holercani, unde a slujit și în anii 1930, fiind paroh al bisericii.

În 1941-1942 a slujit preotul Petru Gherbanovschi, născut în 1900, a absolvit Seminarul teologic din Chișinău. În 1927 a fost hirotonit în treapta de preot pe seama bisericii din Miguleni, județul Orhei, ulterior transferat la Holercani.

În 1943-1944 a slujit preotul Vsevolod Guma, născut în 1888 în Dubăsarii Vechi, fiu de preot (tata - Constantin Guma), a absolvit Seminarul teologic din Chișinău. La 24 noiembrie 1915 a fost hirotonit în treapta de preot pe seama bisericii din Blindești, județul Bălți, în 1930 a fost transferat la biserica din Ciocîlteni, județul Orhei, ulterior transferat la Holercani.

Un detaliu important privitor la clerul bisericii din Holercani, care nu poate fi trecut cu vederea este legat de un cântăreț bisericesc (dascăl).

Din 1904 până în 1944 cântăreț bisericesc al bisericii Sfântul Nicolae din Holercani a fost Andrei Mihailovici Plămădeală, născut la 25 mai 1881 în Buiucanii Chișinăului, în familia preotului Mihail Plămădeală - tatăl cunoscutului sculptor Alexandru Plămădeală, autorul monumentului voievodului Ștefan cel Mare din centrul Chișinăului și a altor opere de artă. Astfel, cântărețul bisericii din Holercani Andrei Plămădeală era fratele mai mare al sculptorului. El a învățat timp de doi ani la Seminarul teologic inferior din Chișinău, dar pe motive de sănătate, a abandonat studiile. Ulterior a învățat într-o școală de cântăreți bisericești. Atunci când a fost numit la Holercani Andrei Plămădeală și-a luat angajamentul în fața episcopului vicar Arcadie Filonov (1887-1907) să îtermeieze un cor bisericesc, lucru care după toată probabilitatea l-a făcut.

Din 1946 a slujit preotul Nicolae Grigorașenco, născut în 1898 în Holercani. A absolvit școala de cântăreți bisericești, la 8 august 1946 a fost hirotonit preot pe seama bisericii din Holercani, din 27 mai 1947 deservea și parohia Marcăuți.

În 1959 biserica Sfântul Nicolae din Holercani a fost închisă.

Biserica a fost redeschisă odată cu numirea în funcția de paroh la 20 iunie 1990 a părintelui Vasile Pistru, care cu multă dragoste și sânguință a readus la viața liturgică sfântul locaș. Din 22 august 2000 paroh a fost numit părintele Teodor Pelin, care la fel împreună cu preoteasa s-au ostenit pe tărâmul pastoral, spiritual și educațional reușind să cristalizeze o temeinică comunitate creștinească. Din 23 septembrie 2004 și până în prezent paroh este autorul prezentului articol.

Prot. Emanuel GRIGORIEV

DE CE CREȘTINII ORTODOCȘI CINSTESC SFINTELE ICOANE?

ICOANA NU ESTE CHIP CIOPLIT

Neortodocșii asociază cultul icoanelor cu idolatria. Diferențele sunt colosale. Idolul are importanță prin sine. Când poporul ales a ridicat un vițel de aur din brățile și cerceii lor (Ieșirea, cap. 32), nu s-au închinat vițelilor în general, ci anume acelui vițel.

Idolul avea valoare în sine, nu trimitea spre un vițel real. Nu vaca - așa cum e la indieni, ci anume acel vițel de aur avea valoare.

Icoana, în schimb, reprezintă o imagine. În ziua de astăzi e mai simplu să înțelegem rolul icoanei fiindcă există fotografia. Nimeni nu păstrează o fotografie pentru materialul din care e confecționată, ci pentru cel pe care îl reprezintă. Cred că un om din doi, dacă nu fiecare om, a privit cu dragoste fotografia persoanei iubite, a atins-o și și-a îndreptat gândurile spre cel reprezentat în fotografie.

La fel, icoana e în primul rând aducerea aminte. Privim icoana nu cu gândul la lemnul sau pânza din care e compusă, ci la ceea ce reprezintă. Vedem o icoană cu Mântuitorul și ne gândim la Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, cu tot ce știm noi despre El, nu despre icoana respectivă. Când ne raportăm la ea în funcție de momentul realizării ei, de pictorul care a făcut-o, atunci avem în vedere o operă de artă.

Cel care nu păstrează și nu recunoaște fotografia copiilor, sau a părinților, sau a iubitului - poate să nesocotească icoana. Însă cum e posibil să ținem la loc de cinste fotografia fiilor noștri, dar să îndepărtăm icoana Dumnezeului nostru? Eu, una, recunosc că am strâns la piept fotografii. Când eram studentă în anul III, în Spania se născuse nepoata mea Antonia. Sora mea, Loredana, mi-a trimis poze. Avea deja opt luni și eu nu o văzusem niciodată. Dar țineam poza ei la loc de cinste și îmi era dor de ea. Eram convinsă că Antonia există și eram convinsă că bebelușul din poză e Antonia, deși eu nu o văzusem niciodată. Mă uitam la poză și mă gândeam la Antonia. La fel e și icoana. Știu că Dumnezeul meu este, chiar dacă eu nu l-am văzut. Mă uit la poză și mă gândesc la El.

Moni Stănilă

Sursa: www.timpul.md

PRIMA ICOANĂ A DAT-O ÎNȘUȘI MÎNTUITORUL HRISTOS

Regele Edesei pe nume Abgar, suferea de lepră, o boală care nu putea fi tratată de medicii acelui timp. Auzind că Iisus făcea multe semne și minuni, tămăduia toată boala și neputința în popor, a trimis pe vestitul său pictor Anania cu o scrisoare în care îl ruga să vină la Edesa ca să-l vindece, iar în caz că nu putea veni, pictorul a primit poruncă să-l picteze chipul și

să-l aducă regelui. Mântuitorul nu putea merge la Edesa, de aceea pictorul s-a apucat să facă tabloul. Deși era un pictor talentat și cu experiență, cât nu se chinuia nu-l putea picta pe Mântuitorul. Văzînd Iisus că pictorul Anania tot se muncea să-l facă portretul, dar nu reușea, a cerut apă, s-a spălat pe față,

apoi ștergîndu-Se cu o pînză, pe ea s-au imprimat trăsăturile chipului Său. Mântuitorul a dat pictorului pînză cu chipul Său nefăcut de mînă omenească și i-a spus că ea îl va ajuta pe regele său. Anania a dus-o regelui. Când a primit chipul nefăcut de mînă omenească, regele Abgar s-a închinat înaintea lui, s-a rugat cu credință și nădejde și imediat s-a vindecat de lepră. După această minune petrecută cu sine regele a poruncit ca toți idolii din cetate să fie distruși, iar supușii săi să se închine doar pînzei-icoane cu chipul nefăcut de mînă omenească a Mântuitorului (numită și Sfînta Mahramă). După moartea și învierea Mântuitorului Hristos, la Edesa a venit Sf. Apostol Tadeu, care l-a învățat pe rege și pe supușii lui credința creștină. Aceștia s-au botezat cu toții, astfel încît Regatul Edesei a ajuns să fie primul stat creștin.

Deoarece creștinii din Edesa, apoi și din alte părți doreau să aibă în bisericile și casele lor Sf. Mahramă, au început să se facă copii. Astfel Sf. Mahramă sau chipul nefăcut de mînă omenească a Mântuitorului este fundamentul tuturor icoanelor ortodoxe.

Dumitru Darmancev, profesor de religie

ICOANA ESTE O FEREASTRĂ PRIN CARE NI SE DESCOPERĂ DUMNEZEIREA

Icoana este o reprezentare a lumii spirituale, nevăzute, cu ajutorul elementelor materiale, lumești, un mijloc de întâlnire a omului cu Dumnezeu. Uitîndu-se la icoană, privirea creștinului se îndreaptă în mod spiritual spre Hristos, tot așa cum mama, privind fotografia fiului ei, vorbește cu el, deși ea nu confundă fotografia fiului cu fiul însuși, căci fotografia unui om nu este identică cu omul, deoarece fotografia reprezintă numai forma corpului, nu și puterile sufletului, căci imaginea fotografică nu gîndește, nu vorbește și nici nu simte.

Icoana este chipul sau reprezentarea pentru ochii noștri a unei ființe existente în mod real, adică a adevăratului Dumnezeu, a Fiului Său, Iisus Hristos, a Maicii Domnului, a unor sfinți sau a unui moment din viața acestora.

Biserica ne învață că nu se cinstește materialul sau culorile din care sunt făcute icoanele, ci persoana al cărei chip este zugrăvit sau înfățișat în icoană.

Icoana este o punte care unește lumea văzută cu cea nevăzută. Când stăm în fața unei icoane ne închinăm de fapt lui Dumnezeu, căci rostim: "Doamne, ajută-mă! Doamne, iartă-mă!". Nu zicem nici decum „Icoană, ajută-mă! Icoană, iartă-mă!”.

Prin sfințire, icoana devine un obiect sfințit, obiect de cult, care are altă destinație decît materialul obișnuit care era înainte de acest act sfințitor. De aceea îngenunchem înaintea icoanei, ne închinăm și o sărutăm, fiindcă ea este purtătoare de har și de sfințenie.

Nu orice reprezentare religioasă pe care o găsim la îndemînă poate servi drept icoană ortodoxă. Există astăzi o invazie de reprezentări religioase, de factură catolică, străine de duhul autentic și tradițional al icoanei ortodoxe. Reprezentări de pictură realistă, cu diferite becușoare, scene care înfățișează frumusețea fizică, sentimentalismul dulceag al adorării pruncului Iisus de către Iosif și Sfînta Fecioară Maria, tablouri care exprimă dogma adorării inimii lui Iisus, străine de învățătura ortodoxă și care nu au nimic comun cu iconografia ortodoxă, unde accentul se pune, în primul rând, pe caracterul simbolic al icoanelor. Este foarte bine să ne străduim ca reprezentările religioase să păstreze tradiția nealterată a stilului bizantin, propriu Ortodoxiei.

Maria Muravschi, profesoare de religie

SFÂNTUL MARE MUCENIC ȘI TĂMĂDUTOR PANTELIMON

▶ continuare din pag. 1

În zadar au chemat doctorii pe zeii lor, cerându-le vindecarea bolnavului. Atunci împăratul a zis, rîzînd:

- Pantoleon, fă sănătos pe omul acesta!

Sfântul s-a apropiat de patul bolnavului și, ridicându-și ochii spre cer, a început a se ruga, zicînd:

- În numele Domnului nostru Iisus Hristos, scoală-te și fii sănătos!

Slăbănogul, sculându-se, s-a făcut sănătos cu tot trupul și umbla bucurându-se. Mulți au crezut în Hristos văzînd minunea. Dar împăratul a spus lui Pantelimon:

- Pantoleon, jertfește zeilor, ca să nu piei în deșert!

- Toți cei ce au murit pentru Hristos n-au pierit, ci au viață veșnică!

Atunci împăratul, în orbirea lui, a poruncit să-l tortureze până ce se va lepăda de Hristos și va jertfi zeilor. Grele munci îndura Pantelimon și se ruga: „Doamne Iisuse Hristoase, ajută-mi în ceasul acesta și dă-mi răbdare să pot îndura muncile cele grele!” Atunci i s-a arătat preotul Ermolae, și i-a spus:

- Nu te teme! Eu sunt cu tine!

În clipa aceea, cei ce-l torturau au căzut morți și lumînările s-au stins. Ostașii l-au dus, înspăimîntați, în fața împăratului.

- Care este puterea vrăjii tale? l-a întrebat împăratul.
- Vraja mea este Hristos!
- Ce vei face, de voi pune cazne și mai mari asupra ta?
- Oricât de mari ar fi caznele, puterea lui Hristos va fi mai mare. Și răbdînd mai mult pentru Hristos, voi primi răsplătiri și mai mari.

Atunci împăratul a poruncit să fie aruncat într-un cazan cu plumb topit.

Văzînd ce-l așteaptă, Pantelimon a spus:

- Auzi, Doamne, glasul meu! Scoate sufletul meu din cursa vrăjmașului!

Și iarăși Dumnezeu i s-a arătat, preotul Ermolae, l-a luat de mână și au intrat împreună în cazan. Pe loc plumbul s-a răcit, focul s-a stins și mucenicul cânta: „Eu către Dumnezeu am strigat și Domnul m-a auzit pe mine...”

Apoi au vrut să-l arunce în mare, dar Pantelimon mergea pe ape ca pe uscat; l-au aruncat fiarelor, și acestea îi lingeau picioarele ca niște câini credincioși. Așa că l-au închis în temniță, iar fiarele au fost ucise. Au pregătit o roată plină de piroane, în care să tragă pe mucenic. Dar când s-a apropiat de roată, aceasta s-a sfărîmat în bucăți. L-au scos apoi în afara cetății și l-au legat de un măslin. Când s-a apropiat călăul să-l decapiteze, lama săbiei s-a făcut ca ceara. Au venit mai mulți oșteni, care au putut tăia capul sfântului doar atunci când acesta le-a cerut-o. În clipa tăierii capului, măslinul s-a umplut de rod de la poale până la vîrf. Toți cei care au fost de față au crezut atunci în Hristos.

Auzind împăratul minunile acestea, a poruncit să ardă trupul mucenicului dimpreună cu măslinul. Așa au făcut, dar trupul n-a fost vătămat de foc, iar credincioșii l-au îngropat într-un sat. Amin.

BISERICA ORTODOXĂ DIN MOLDOVA CENTRUL DE PELERINAJ „PELERINUL ORTODOX” PELERINAJE LA LOCURILE SFINTE - 2012

1. ȚARA SFÂNTĂ (Ierusalim, Betleem, Ierihon, Nazaret etc.) 16-23 august; 12-19 septembrie (econom); 19-26 noiembrie;
2. ȚARA SFÂNTĂ ȘI EGIPT (Ierusalim, Betleem, Nazaret, Sinai) 9-17 octombrie; 2-9 decembrie;
3. MUNTELE ATHOS 2-8 septembrie; 3-9 noiembrie;
4. GRECIA 30 septembrie – 9 octombrie;
5. RUSIA (cercul de aur) 22 iulie – 2 august; 21-31 octombrie;
6. RUSIA (Moscova, S.Peterburg, Diveevo...) 12-22 august;
7. RUSIA (Moscova, S.Peterburg, Valaam...) 2-12 septembrie;
8. KIEV 20-23 iulie; 24-27 august; 21-24 septembrie; 19-22 octombrie; 16-19 noiembrie;
9. ODESA 29 iulie; 26 august; 30 septembrie; 28 octombrie;
10. POCEAEV în fiecare lună;
11. CRIMEEA 18 -22 iulie; 23-27 august.

Infomatii la tel: 022-92-52-88; 022-56-25-51; 0795-45-209.
Adresa: str. Ciuflea 12 (sediul centrului de pelerinaj).

NIKA

Publicația trimestrială a protopiatului de Criuleni și Dubăsari

Președinte:
ÎPS VLADIMIR, Mitropolitul Chișinăului și al întregii Moldove
Redactor-șef:
Prot. mitr. Teodor Pelin, protopop al bisericilor din raioanele Criuleni și Dubăsari
Redactor: Prot. dr. Veaceslav Ciorbă

Biserica cu hramul “Sf. Arh. Mihail”
s. Dubăsari Vechi, r. Criuleni,
MD-4822, RM, tel/fax (248) 61-000
mob. 069000003; e-mail: t.pelin@yandex.ru
www.protopiat-criuleni-dubasari.md
Tipărit SA “Tipografia Reclama”
or. Chișinău, str. Alexandru cel Bun, 111